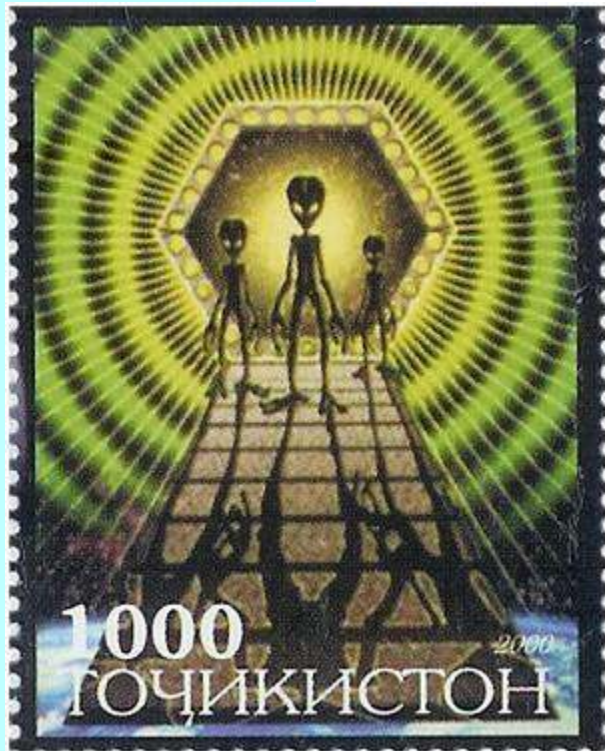

דבר העורכת

לקוראים שלום!

תחילה, לרגל השנה האזרחית החדשה אבקש לנצל הזדמנות זו ולאחל לכם שנה אספנית טובה ומוצלחת. נשמח לשמוע מכם גם בשנה זו אז שלחו לנו כתבות, רעיונות לשיפור ולשינוי וכל תגובה אחרת.

הפעם הכנו עבורכם גיליון מיוחד המוקדש לתעלומות ומסתורין. העולם מסביבנו מלא בתופעות לא מוסברות, אגדות עם בסיס איתן במציאות ואמונות שאולי הן נכונות. האם קיימות בעולם רוחות רפאים? מה לגבי חייזרים? שאלה אחרת – מי בנה את הפירמידות? לאן נעלמה יבשת אטלנטיס (אם היא התקיימה בכלל אי פעם...)?

בגיליון זה נתמקד בתעלומות נוספות – אהוד קלפון מספר על סוד העלמות הדינוזאורים. רועי וולף מתאר את סיפורם של מספר מקומות מוזרים בעולם – משולש ברמודה, אגם לוך נס ואדמת הפסיעה של השטן. בנוסף, אלי מועלם מתחקה אחר אגדת דרקוני הנגה. גם שרלוק הולמס – הבלש

שהצליח לפתור כמעט כל תעלומה – מופיע בגיליון (מתורגם מאתר באנגלית). בפניה שיאים בבולים, משה רימר מספר על האיש הזקן בעולם – לא תאמינו כשתקראו בן כמה הוא... ולבסוף, כבכל גיליון, חידון בולאי נושא פרסים.

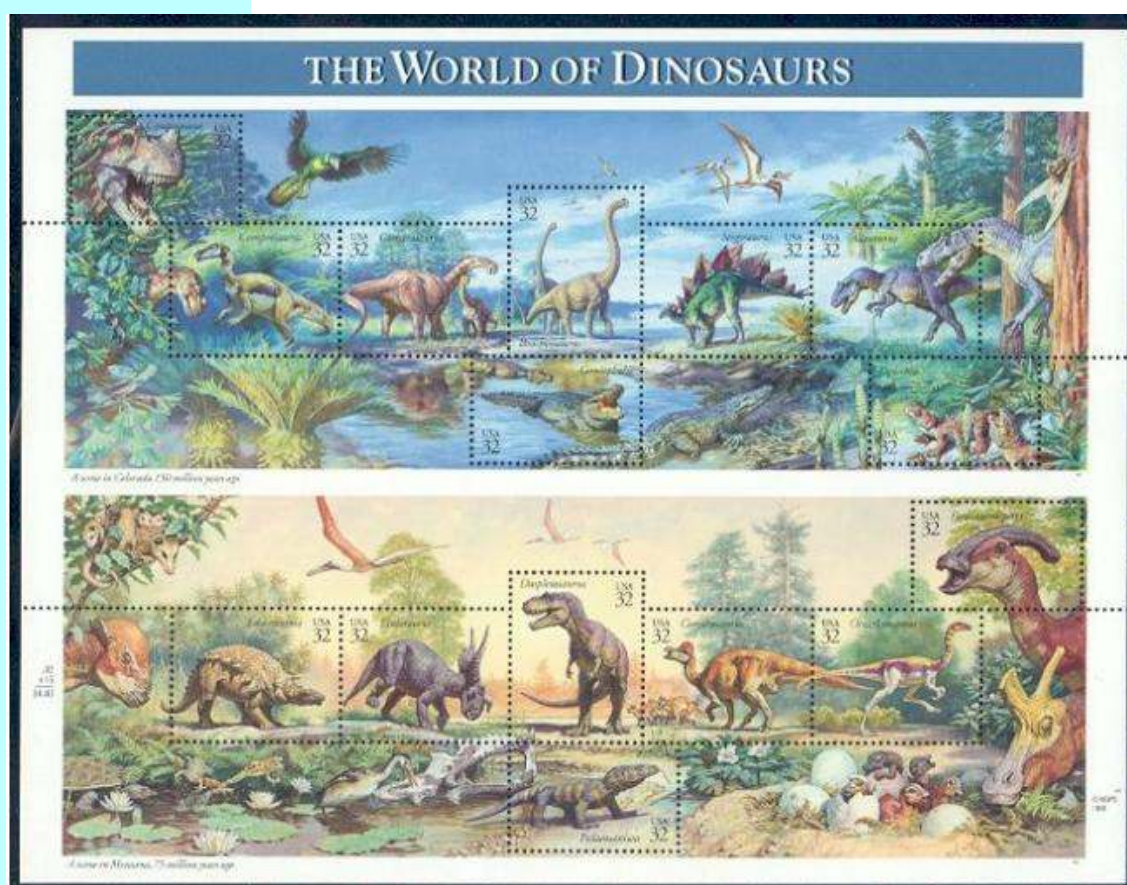
כל טוב,

שלכם, שביט

סוד העלמות הדינוזאורים

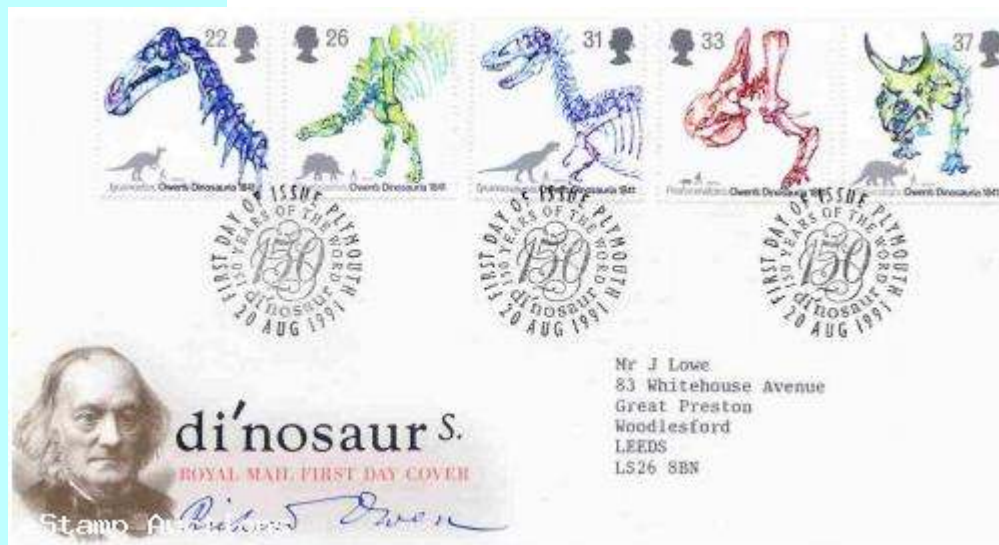
אהוד קלפון

הדינוזאורים השתייכו לקבוצת "דמויי זוחלים", שנכחדו לפני 65 מיליון שנים. הם היצורים המוכרים ביותר מכל אלה שהתקיימו על פני כדור הארץ. הם שלטו בכדור הארץ למעלה מ-150 מיליון שנה, לפני הופעת האדם. אך גודל המאובנים שנמצאו, והמסתורין סביב היעלמותם, כובשים את דמיון בני האדם בכל העולם.

"עולם הדינוזאורים" - גיליון מארצות הברית

ראשוני המאובנים של דינוזאורים, התגלו בשנות העשרים של המאה התשע עשרה. ריצ'רד אואן היה החוקר אשר טבע את השם דינוזאורים בשנת 1842 שפירושו ביוונית עתיקה הוא "לטאות-אימה". מאז, נמצאו מאובנים של מינים רבים, שאורכם נע בין מטר אחד לארבעים מטרים. חקר הדינוזאורים, הוא רב תחומי ומשתתפים בו מדענים מקטגוריות שונות. מאובנים של דינוזאורים או דגמים משוערים שלהם, מוצגים במוזיאונים רבים. פרטים מרתקים נלמדו מתוך ממצאים אלו, ונדון בחלקם במאמר זה.

מעטפת יום ראשון מאנגליה לרגל 150 שנים להמצאת המילה "דינוזאור". תמונתו של ריצ'רד אואן מופיעה מצד שמאל, ועל הבולים שלדי דינוזאורים

הדינוזאורים הראשונים, היו זוחלים יבשתיים שנעו על שתי רגליים אחוריות, וכעבור מיליוני שנים, הופיעו כאלה שנעו על ארבע רגליים. אלה בחלקם שכנו על גדות נחלים, ליד חופי אגמים, או בתוך ביצות, אך לא בתוך מים. היה מגוון רב של דינוזאורים, שנבדלו באורח חיים וגם במראה. חלקם היו מוגנים על ידי שריון, ואחרים היו חשופים ללא מגן. ביניהם היו קלי תנועה, ואחרים מסורבלים שהתקשו לנוע. היו בעלי קרניים, ציפורניים חזקות או שיניים רבות וחדות, והיו אוכלי צמחים שנאכלו על ידי טורפים אוכלי בשר. עצמותיהם היו חלולות, וברגליהם היו שלוש אצבעות מלפנים ואחת

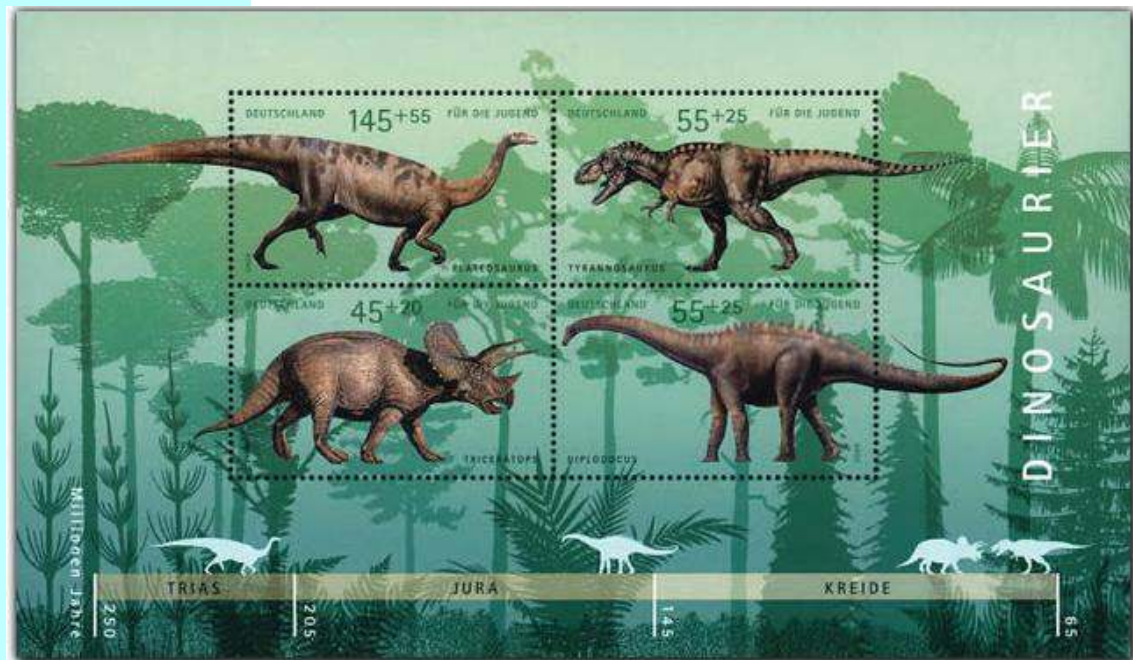
מאחור. זנבם היה חזק וכבד, וסייע להולכים על שתיים בהשגת שיווי משקל בעת תנועה.

כנראה שכל הדינוזאורים הטילו ביצים. יש הטוענים שהיו בעלי "דם קר", ואחרים חושבים שחלקם היו בעלי "דם חם" כמו עופות ויונקים. הדגירה על ביצים נעשתה על ידי גוף חם, כדי לחממן יותר מהטמפרטורה של הסביבה.

סוגים שונים של דינוזאורים - הולכים של 2, על 4, עם שריון, מעופפים

בעקבות גילוי שלד מאובן של דינוזאור זכר, בתוך קן מלא ביצים מאובנות, מלפני 150 מיליון שנים, החוקרים הגיעו למסקנה, שזכרים שמרו על הביצים עד לבקיעתן, כמו היום אצל העופות הגדולים. תכונה זו, שהזכר שומר על הביצים, קיימת אצל העופות הכבדים שאינם עפים, כגון, אמו (Emu), ריאה (Rhea), ויען. רוב החוקרים בדעה, שהעופות של היום, הם צאצאים של סוג אחד או יותר של דינוזאורים, שהתפתחו מהם לפני 150 מיליון שנה. שלושת העופות הכבדים שהזכרתי כנראה התפתחו מדינוזאורים מקבוצת פליאוגנתס (Paleognathes).

גליונית זיכרון מגרמניה.
בתחתית הגליונית נמצא סרגל ההתפתחות של הדינוזאורים במיליוני שנים

בארגנטינה התגלה לאחרונה, מאובן של דינוזאור טורף מלפני 70 מיליון שנים בשם אוסטרורפטור (Austrotheraps). אורכו חמישה מטרים, הוא הלך על שתי רגליים אחוריות גדולות, זרועותיו הקדמיות קצרות כמו אצל דינוזאורים טורפים, ומקורו שטוח כמו אצל העופות. במדבר סהרה נמצא דינוזאור מעופף ענק באורך של 20 מטרים בשם Sauropod. הוא חי לפני 100 מיליון שנה ביער טרופי גשום, שכיסה את המדבר של היום. במקום נמצאו גם מאובנים של תנינים, ועקבות של דינוזאורים שצעדו באותו נתיב. שרידי הדינוזאורים היחידים שנמצאו בארץ, הן עקבותיהם על סלע, ליד המושב בית זית, הסמוך לירושלים.

שלד של דינוזאור שהורכב מעצמות מאובנות

שלדי דינוזאורים שהתגלו בארגנטינה והוצגו בתערוכה בסרביה

לאחרונה התגלה ממצא מדהים: באמצע יוני 2007 חוקרים סינים דיווחו על מציאת שלד דינוזאור מאובן הדומה לעוף. הם מעריכים, שבעל החיים המאובן, ששמו *Gigantoraptor erlianensis* חי לפני 85 מיליון במונגוליה ומשייכים אותו למין חדש. בשנתיים שחלפו, החוקרים הסינים למדו את כל הפרטים ושיתפו חוקרים אחרים על מנת לדייק בזהות הממצא החדש. אורכו של היצור כ-8 מטרים, גובהו 3.5 מטרים ומשקלו בזמן חייו היה טון וחצי. מקורו היה ארוך וחסר שיניים, היו לו שלוש אצבעות בכל רגל, זנב ארוך וגפיים קדמיות ארוכות מאוד שהיו מכוסות נוצות. מניחים שעוף זה ניזון מהחי ומהצומח, על פי מבנה המקור והגולגולת. המאובן החדש, נוגד את התיאוריה המקובלת עד כה, לגבי התפתחות העופות.

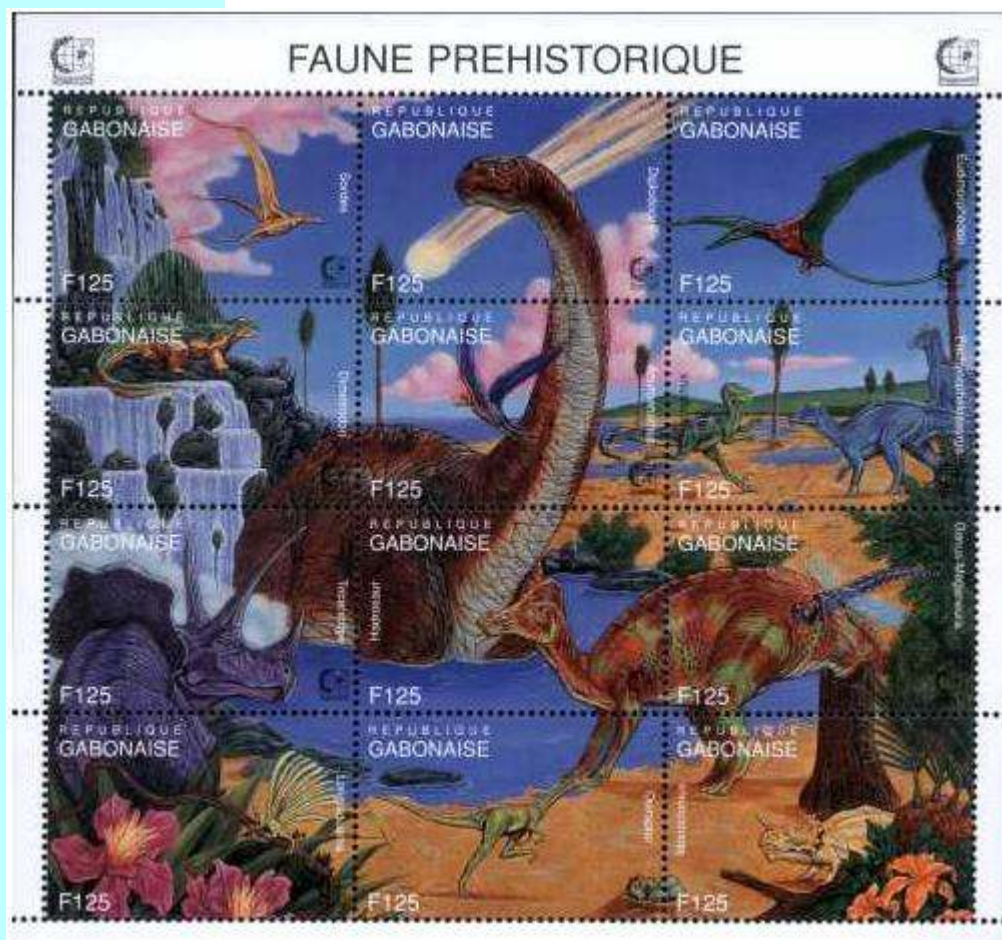

ההשערה הייתה שהדינוזאורים שהתפתחו לעופות, היו קטני ממדים, השתייכו לקרניבורים (אוכלי בשר) ובמהלך האבולוציה הלכו וקטנו עוד יותר ומתוכם התפתחו העופות הראשונים. אחת הדוגמאות הידועות בעולם, היא של שלד מאובן של דינוזאור-עוף בשם ארכיאופטריקס, שאורכו היה 50 ס"מ עם זנב ארוך. הוא היה מצויד בכנפיים מכוסות נוצות, אך עם שיניים ושלד של דינוזאור טורף. ההסבר לכך הוא, שדינוזאורים-עופות, שחיו לפני 85 מיליון שנה, היו ענקיים, בזמן שארכיאופטריקס שחי לפני 150 מיליון שנה (בתקופת היורה) היה הרבה יותר קטן.

במהלך האבולוציה של עולם החי והצומח בכדור הארץ, מינים רבים נעלמו בהדרגה, כי לא התאימו לתנאי האקלים המשתנים, אולם מעטים נעלמו בבת אחת כמו הדינוזאורים. השערות שונות הוצעו לגבי נסיבות הכחדתם של הדינוזאורים. הרווחת שבהן, אשר הועלתה בשנת 1980 על ידי הפיזיקאי לואיס אלוורז ובנו הגיאולוג וולטר אלוורז, היא פגיעת מטאוריט בחצי האי יוקטן במכסיקו. הפגיעה גרמה לשרפות ענק, לענני אבק עצומים שרחפו

ארכיאופטריקס על בול מפולין

באטמוספירה שנים רבות, לפיזור חומרים רעילים ולחסימת אור השמש. זה גרם להרס הצמחים הירוקים הזקוקים לאור על מנת לבצע פוטוסינתזה, הוביל לתמותת אוכלי העשב (הרביבורים) שלא היה להם מה לאכול, וכך נעלמו בשרשרת המזון גם הטורפים (קרניבורים) שניזונו מבשר ההרביבורים. באותו אירוע של אותה תקופה גיאולוגית, הושמדו 70% מכלל עולם החי בכדור הארץ ובתוכם כול הדינוזאורים. בזמן שמינים מסוימים של בעלי חיים הצליחו לשרוד ולהתאושש לאחר ההרס הגדול שבא על כדור הארץ, הדינוזאורים לא התאוששו ונכחדו סופית. גם היום עדיין מקובלת התיאוריה, מטאוריט ענק, ככל הנראה שבר של כוכב שביט, פגע בכדור הארץ וגרם להכחדתם של הדינוזאורים, על ידי יצירת חורף גרעיני. טענה זו מבוססת על שכבת סלע, שבה שנמצאה כמות גדולה של היסוד הכימי אירידיום (Ir) שצבעו לבן, קשיותו גדולה וצפיפותו רבה. הוא עמיד נגד קורוזיה, נדיר בכדור הארץ, אך שכיח במטאוריטים. כנראה שבתולדות כדור הארץ היו לפחות חמש הכחדות גדולות.

גיליון בולים מגבון המתאר את פגיעתו המשוערת של המטאור בתקופת הדינוזאורים

ידועים מספר מקומות בכדור הארץ שבהם פגעו אסטרואידים גדולים כמו באריזונה ובסיביר והרבה שברי סלעים קטנים שנפלו מהחלל ונשרפו ברובם באטמוספירה. באריזונה פגע מטאור עשוי ברזל, כנראה לפני 25 עד 50 אלף שנה ויצר מכתש באדמה בעומק של 180 מטרים, וברוחב של 1.2 ק"מ. מעריכים שהפגיעה הייתה בעוצמה של 3.5 מיליון טון חומר נפץ, עם שחרור אנרגיה שיכלה לגרום להרס רב לסביבה. מאותו המכתש באריזונה, נאספו עד כה 30 טון של חלקי מתכת שהתפרקו

לרסיסים מאותו מטאור שבא מהחלל. דוגמה נוספת היא, שבשנת 1908 פגע כנראה, אסטרואיד גדול בסיביר שגרם להרס של יער בגודל של 1000 קמ"ר ולהכחדת בעלי החיים שחיו בו.

משמאל, בול מרוסיה המתאר את פגיעת המטאור בסיביר

גליונית ממדגסקר המתארת 3 סוגים של מטאורים

לתגובות ניתן לפנות לאהוד בכתובת eka@netvision.net.il

רצינו להציג בפניכם בול של מטאור מיוחד במינו: ב-24/6/2006 אוסטריה הנפיקה גליונית זכרון שעל פניה מפוזרת אבקת מטאור –

הונפקו 600,000 גליונות כנ"ל, שכל אחת מכילה 0.03 גרם של אבקת מטאור ("אבקת כוכבים"). הדואר האוסטרי כתש מטאור במשקל 19 קילוגרם שנמצא במרוקו שנתיים קודם לכן עבור הגליונות. זו הייתה הפעם הראשונה בהיסטוריה שדואר כלשהו שילב אבקת כוכבים בפריט בולאי.

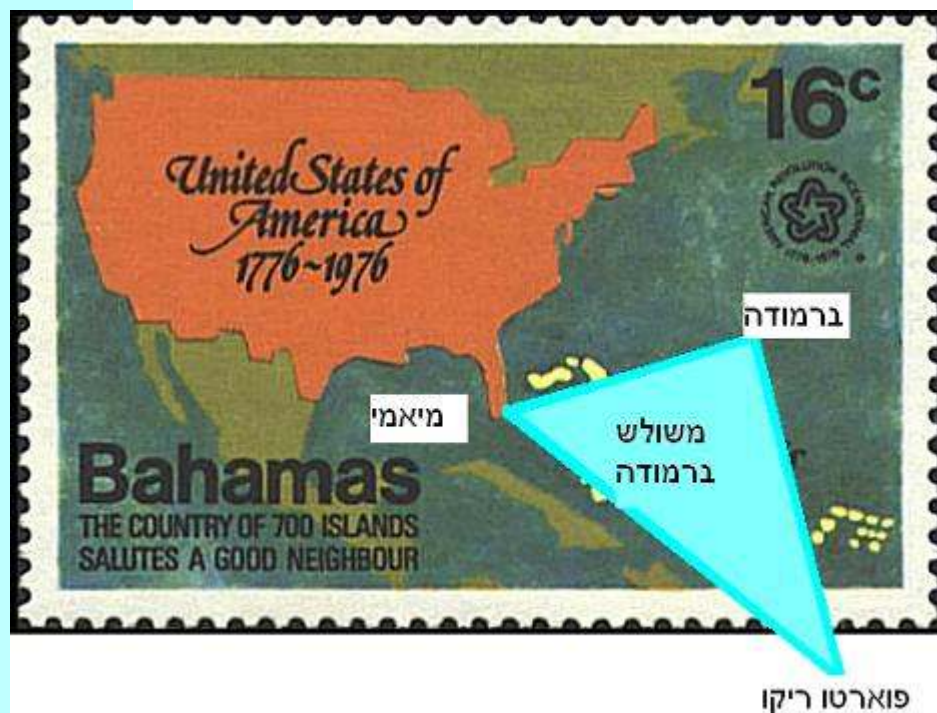
המקומות המוזרים ביותר בעולם

רועי וולף

מה הוא אותו כוח מסתורי אשר שוכן באותם האזורים האפלים ביותר של העולם? מפלצות? חייזרים? שטן? אולי אלו בכלל סתם אגדות שמספרים לילדים קטנים לפני השינה? אלו שאלות שלא תוכלו להימנע מלשאול את עצמכם לאחר שתקראו את המאמר הזה.

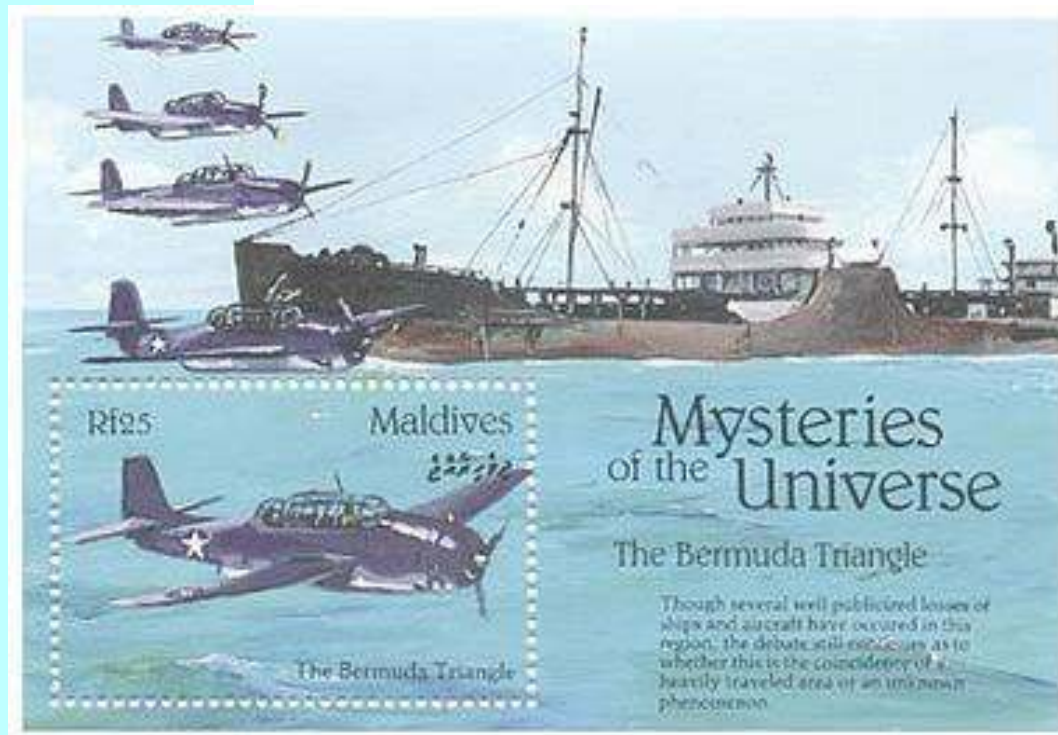
משולש ברמודה - כוח מסתורי בלב האוקיינוס או המצאה של חובבי קונספירציות?

אי שם באוקיינוס האטלנטי קיים משולש מסתורי שמדיר שינה מעיניהם של חובבי קונספירציות רבים. קודקודיו של משולש ברמודה נמצאים במיאמי, איי ברמודה, ופוארטו-ריקו. על פי הטענה קיים כוח מסתורי במשולש ברמודה שגורם לאוניות ומטוסים להעלם.

הסיפור המפורסם ביותר שנקשר בשמו של משולש ברמודה הוא סיפורה של טיסה 19. בשנת 1945, בתאריך 5 בדצמבר, יצאו חמישה מטוסים מפציצים מפלורידה לטיסת אימון. בקשר האלחוטי ציין מפקד הטיסה כי המצפנים של חברי הטיסה לא פועלים, וכי הם איבדו את דרכם, מאוחר יותר הסתבר שהם טסו מעל משולש ברמודה. כשהודיע מפקד הטיסה בקשר האלחוטי שאוזל לכל המטוסים הדלק והם הולכים לנחות יחדיו, התחילו להיווצר שיבושים בקשר. משלחת חיפוש התארגנה לחפש את המטוסים האבודים, אך בזמן החיפושים אחד מהמטוסים שהיה במשלחת החיפוש נעלם גם הוא. עד היום לא נמצאו המטוסים או שרידי המטוסים של טיסה 19.

אך טיסה 19 לא הייתה הסיפור המסתורי הראשון שנקשר במשולש ברמודה. מסתבר שסיפור משולש ברמודה מתחיל עוד הרבה לפני, בסביבות שנת 1492, כשהפליג "כריסטופר קולומבוס" במשולש ברמודה. קולומבוס תיעד בימנו שהוא ראה להבת אש מוזרה בשמיים ושהמצפן שלו החל להתנהג באופן מוזר.

מטוסים וספינות שנעלמו במימי משולש ברמודה

פתרונות רבים לתעלומת משולש ברמודה הוצעו לאורך השנים, בין אם על ידי חובבנים, ובין אם על ידי מדענים. בפתרונות הללו האשמה נפלה על סופות, אדמה מגנטית, חטיפות על ידי חייזרים, חורי זמן, ואפילו על היבשת האבודה אטלנטיס.

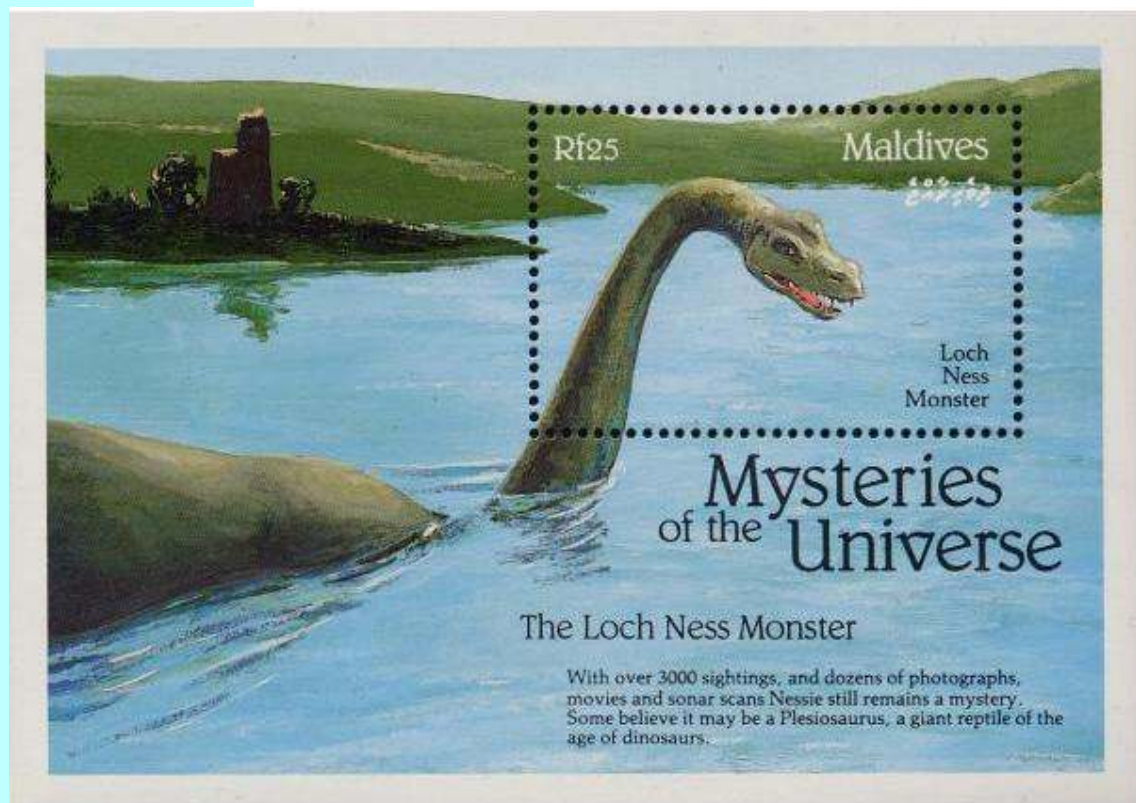
אך יש גם ספקנים רבים שטוענים כי משולש ברמודה הוא סתם המצאה של חובבי קונספירציות. בהתאם לכך כמה חברות ביטוח קבעו כי משולש ברמודה מסוכן בדיוק כמו כל אזור אחר באוקיינוס ולפי כך והם אינם מוכנות לעלות את מחירי הביטוח של לקוחות שעוברים באזור זה.

במים של חופי יפן קיים אזור שנקרא "**ים השטן**", שבו גם קרו העלמויות רבות של אוניות ומטוסים. רבים טוענים שקיים קשר מסתורי ומפחיד בין משולש ברמודה לים השטן.

אגם לוך נס - יכול להיות שבתוך אגם יש מפלצת?

בסקוטלנד הפסטורלית לובשים הגברים חצאיות ומנגנים על חמת חלילים, בסוף היום הולכים הגברים לבר הקרוב ומזמינים כוס כפולה של ויסקי סקוטי משובח, ואז בתוך הבר הם מנהלים את אותה השיחה בפעם המיליון "האם קיימת מפלצת באגם לוך נס?".

אגם לוך נס הוא האגם השני בגודלו בסקוטלנד. כבר לפני 1500 שנים היו מספרים המקומיים על מפלצת שחיה במי האגם. אך מה שנתן למפלצת את הפרסום העולמי היה בשנת 1933, זוג מקומי סיפר לעיתון שהוא ראה מפלצת שוחה באגם. מהר מאוד העיתונים החלו לעסוק במפלצת שזכתה בכינוי "נסי" (קיצור של שמה המדעי "Rhomboptery Nessiteras"). בעוד הדיווחים על נסי היו נושא השיחה החם בעיתונים, זכה רופא מלונדון בשם "רוברט קנת ווילסון" לצלם תמונה של נסי. בצילום התמונה גרם ווילסון לאגדת נסי להיות אחת האגדות המסקרנות ביותר בעולם, ולאגם לוך נס להיות מוקד עלייה לרגל לסקרנים.

ציור אילוסטרציה של המפלצת במימי האגם לוך-נס

כיום רבים חושבים שהתמונה שצילם ווילסון היא לא יותר מסתם זיוף מוצלח במיוחד. אך מעריצי נסי עדיין טוענים שהתמונה אמיתית ונסי היא לא אחר מאשר דינוזאור שסירב להיכחד מהעולם. למרות הטענות של מעריצי נסי, מדענים רבים סבורים שנסי היא בסך הכל אגדה. המדענים מסתמכים על כמה מחקרים ותיאוריות:

1. אם נסי הייתה קיימת סביר להניח שהיא כבר מתה מזקנה.
 2. אין מספיק דגים באגם לוך נס שמפלצת בגודל של נסי תוכל להתקיים מאכילתם.
 3. מפלצת בגודל כמו של נסי צריכה לפלוט כמות גדולה של צואה, עוד לא נמצאה "סופר-צואה" באגם לוך נס.
- כיום סוכנות הימורים בריטית מציעה פרס על סך מיליון ליש"ט (כ-5 וחצי מיליון שקל) למי שיצלם את נסי.

חותמת מיטר מצרפת עם הצללית של המפלצת (ושמה הצרפתי)

אדמת הפסיעה של השטן - המקום בו השטן מחליט על הרשע שהוא יביא לעולם?

בעומק אחד היערות שבצפון קרוליינה נמצאת חלקת אדמה מעגלית ששום דבר לא צמח בה כבר למעלה ממאה שנה. האגדות מספרות שהשטן עצמו יוצא בלילות מהגיהנום והולך במעגלים בחלקת האדמה הזאת. חלקת האדמה שגודלה עומד על כ-12 מטר רבוע זכתה לכינוי "אדמת הפסיעה של השטן". לא לחינם זכתה חלקת האדמה בכינוי זה, סיפורים נשמעים כל הזמן על חפצים שנעלמים במשך הלילה מחלקת האדמה המסתורית. המקומיים טוענים שבלילות יוצא השטן ומסתובב במעגלים בחלקת האדמה, בזמן שהוא מסתובב במעגלים הוא חושב על איזה רשע חדש הוא יוכל להביא לבני האדם.

השטן אורב ליושבי הקנו
על בול מקנדה

ככל הידוע לא נשאר אף אדם במשך הלילה ב"אדמת הפסיעה של השטן" בשביל לחלוק על הטענות הללו.

אדמת הפסיעה של השטן (מתוך
<http://deviljazz.tripod.com>)

מעטפת יום ראשון משווייץ עם בולי שטן

זה סיפורם של שלושה מקומות מפחידים ומסתוריים במיוחד. אבל הלא הם רק ארבעה מקומות, בעולם שלנו קיימים עוד הרבה מקומות לא פחות מפחידים ומסקרנים מהמקומות הללו.

רועי וולף הוא מנהל אתר המאמרים "האוקיינוס". לתגובות ולפרטים נוספים
<http://www.TheOcean.co.il> היכנסו לאתר

כדורי האש של דרקון הנגה

אלי מועלים

אחת מתופעות הטבע המסתוריות והמוזרות ביותר מתרחשת אחת לשנה בנהר המקונג באזור המפריד בין לאוס לתאילנד. בכל שנה, ביום ה-15 של החודש ה-11 של השנה הבודהיסטית, נפליטים מהנהר כדורי אש בגודל כדור פינג פונג בצבעי ורוד ואדום. הכדורים מתרוממים לגובה של עשרות מטרים ולעיתים עד 200 מטרים עד שהם נעלמים או נופלים למים, בהשאירם אחריהם שובל קטן של עשן.

ההסבר לתופעה זו, הידועה לתושבי לאוס מזה מאות שנים, לא ברור ונרקמה סביבה אגדה המשלבת דמיון ואמונות דתיות בודהיסטיות. גיבור האגדה הוא דרקון הנגה.

סיינט ג'ורג' נלחם בדרקון

דרקוני הנגה (Naga) הם יצורים מיתיים ידועים בבודהיזם. מקורם במיתולוגיה ההינדית שם הם מתוארים כנחשי קוברה רבי ראשים. בניגוד לחלק מהמיתולוגיות המערביות בהן מתואר הדרקון כיצור מפלצתי שיש להלחם בו ולהשמידו, בבודהיזם ובהינדואיזם נחשבים דרקוני הנגה כיצורים מגוננים. במקדשים ואתרים דתיים רבים ניתן לראות פסלי וציורי נגה שיוצרו בכדי להעניק הגנה לאתר. אחד מדרקוני הנגה המפורסמים בבודהיזם הוא המוקלינדה ששימש מגן לבודהא לאחר שזה קיבל הארה ובפסלים רבים ניתן

לראות את בודהא מבצע מדיטציה תחת חסותו. בלאוס ובתאילנד דרקוני הנגה נחשבים גם כשליטי וכמגיני נהר המקונג. רבים מיושבי גדות המקונג מעלים מנחה לנגה לפני שהם יוצאים למסע בנהר או כברכה להצלחת הדיג. על חשיבות הנגה תעיד העובדה כי שנת הדרקון הסינית מכונה בארצות דרום מזרח-אסיה שנת הנגה.

פסלי דרקוני נגה כמעקה במקדש Ho Phra Keow בלאוס.

מוקלינדה מגן על בודהא.

דרקוני נגה מגוננים על סמל ממלכת לאוס – חותמת יום ראשון להופעת הבולים.

העיר התת-מימית מואנג באדן

יותר מכך, תושבי לאוס ותאילנד מאמינים כי בעומק נהר המקונג קיימת עיר בשם מואנג באדן (Muang Badan) בה מתגורר מלך דרקוני הנגה פגנה נרק (Phagna Nark). אחת לשנה יוצא מלך הדרקונים מעירו, עולה על פני המים ויורק את כדורי האש מלועו גבוה השמימה. כדורים אלו קיבלו את השם "כדורי האש של נגה" (Naga Bang Fai).

מלך הנגה יורק כדורי אש

אך מדוע יוצא מלך הדרקונים, שנחשב כדמות מגוננת, לירוק את כדורי האש ביום מסוים בשנה? ובכן, ביום זה, שערבו מצוין בירח מלא (Full Moon) חל פסטיבל הנקרא בלאוס וואן אווק פאנסאו (Wan Awk Phansao). הפסטיבל מציין את סיום עונת הגשמים. בעונה הגשומה, הנמשכת שלושה חודשים, שוהים נזירים במנזר

ומקדישים את זמנם למדיטציה. במידה והם החליטו לעזוב את חיי הנזירות, הם רשאים לעשות זאת ביום הפסטיבל עצמו. יש המאמינים כי בודהא עצמו הורה למאמיניו להקדיש את חודשי עונה זו למדיטציה ולהיטהרות ולהימנע מיציאה מהמנזר בכדי לא לפגוע בחרקים וביבולים.

מרוץ סירות בנהר המקונג

כדורי האש מקדמים את בודהא ומאמיניו

פסטיבל זה מצוין באירועי דת רבים כמו ביקור במקדשים, שמיעת דרשות והעלאת מנחות לבודהא. אחד האירועים החשובים ביותר בפסטיבל זה הוא מרוץ סירות העשויות עץ במבוק או בננה הנערך בנהר המקונג ומוקדש לכבודו של דרקון הנגה. הסירות מקושטות בנרות, פרחים ובדגלים ומלאות במנחות מזון, בעיקר אורז. מנחות אלו מוענקות לנזירים העוברים בשורה עם קערה מיוחדת לאיסוף המזון (Khan). אבל, לפי אמונת התושבים המקומיים, האירוע החשוב ביותר הוא יריקת כדורי האש לשמיים של מלך הנגה המציין בכך את פסטיבל סיום העונה הגשומה ומקדם בברכה את שובם של בודהא ומאמיניו מתקופת המדיטציה וההיטהרות.

עד היום לא ידועה הסיבה האמיתית לכדורי אש אלו הנורים מנהר המקונג ולא נערך שום מחקר מדעי לבירורה. יש החושבים כי כדורי האש הללו נוצרים כתוצאה מתסיסה (פרמנטציה) של משקעים ביולוגיים בקרקעית נהר המקונג המתרחשת אחת לכמה חודשים במהלך השנה ולא רק בחודש ה-11 הבודהיסטי. תהה הסיבה אשר תהה – לתושבי תאילנד ולאוס הסיבה ידועה – זו מנחתו של מלך דרקוני הנגה!

אלי מועלם הוא חבר באגודת אספני בולי לאוס:
Association Internationale des Collectionneurs de Timbres-
Poste du Laos

לתגובות: eli573@zahav.net.il

שרלוק הולמס על בולים

מתוך <http://www.trussel.com/detfic/sholmes.htm>

שרלוק הולמס הינו בלש ספרותי שנוצר על ידי הסופר הבריטי ארתור קונן דויל. הולמס מתואר כבעל שכל חריף ויכולת התבוננות מדהימה – באמצעותם הוא מצליח לפענח תעלומות סבוכות ולפתור פשעים מבריקים.

מעטפת יום ראשון ממונקו עם דמותו של ארתור קונן דויל.
צלליתו של שרלוק הולמס מופיעה ברקע

יצורו, ארתור קונן דויל נולד ב-1857 באירלנד. הוא למד רפואה ופתח מרפאה. הוא כנראה לא היה מוצלח כל כך בתפקידו שכן לא הצליח למשוך אליו מטופלים רבים. בעקבות זאת הוא מילא את זמנו הפנוי בכתיבה ויצר את שרלוק הולמס. הספר הראשון עם הבלש האגדי, "חקירה בשני", יצא לאור בשנת 1887 וזכה להצלחה עצומה. את ההשראה לדמות הבלש שאב דויל מפרופסור ג'וזף בל – מרצה שלו באוניברסיטת אדינבורו.

הבלש שיצר היה חד וחריף שכל בצורה לא רגילה. על ידי התבוננות באדם הצליח הולמס לקבוע את מקצועו, פעולותיו האחרונות ואפיונים נוספים של אותו אדם. בעזרת ידידו ועוזרו, מר ווטסון, הצליח הולמס לפתור מקרים סבוכים וקשים. משטרת אנגליה נעזרה בו רבות לפענוח

מפל רייכנבך - שם מצא את מותו (בפעם הראשונה...)

"כלבם של בני בסקרויל"
על בול אנגלי

אחד מהשחקנים שגילם את דמותו של שרלוק הולמס
על בול מגרנסי

של פשעים מורכבים ומסתוריים. למרות זאת, דויל הרגיש ששרלוק הולמס מונע ממנו לעסוק "בדברים חשובים יותר", ולכן החליט להמית אותו. בסיפור "הבעיה הסופית", שהתפרסם ב-1893, נפל הולמס למותו במפל השוויצרי רייכנבק. ציבור הקוראים היה המום ולאחר הפצרות חוזרות ונשנות החליט דויל להחזיר את הולמס לחיים, וכתב עוד מספר ספרים וסיפורים עם דמותו. בין הספרים האלו נמצא גם "כלבם של בני בסקרויל" – אחד הספרים המרתקים והמפחידים שקראתי, ואומרים שגם הטוב ביותר של דויל. עם התפתחות הטלוויזיה והקולנוע הופקו גם סדרות וסרטים המנציחים את דמות הבלש המבריק.

סדרת הבולים מאנגליה

פריטים בולאיים רבים הונפקו עבור הבלש ויוצרו. סדרה אחת כזו הונפקה באנגליה ב-1993 לרגל 100 שנים לסיפור "הבעיה הסופית". חמשת הבולים בסדרה מציגים סצנות מ-5 סיפורים שונים של הבלש. בנוסף, הסדרה מכילה תעלומה – שמו של הסופר באנגלית, DOYLE, מתחבא בבולים, אות אחת בכל בול. סריקה ברזולוציה גבוהה מאד של סדרת הבולים נמצאת

ב- <http://www.trussel.com/detfic/shstrip.jpg>

האם תוכלו לאתר את האותיות? (התשובה מופיעה ב-
<http://www.trussel.com/detfic/doyle.htm>)

שיאים בבולים – האיש הזקן ביותר בעולם

מתוך הבלוג של משה רימר

בשנת 1954 התפרסמה לראשונה ידיעה, כי באחד הכפרים שבקרבת העיר מונטריה, שבצפון מערב קולומביה, חי אדם הטוען כי נולד בשנת 1789. המדובר היה באינדיאני בן שבת זנו, ששמו חבייר פרירה (Javier Pereira).

הידיעה משכה את תשומת ליבו של כתב אמריקאי, שהחליט לטוס לדרום אמריקה ולבדוק מקרוב את נכונות הידיעה. כאשר נפגש עם פרירה בשנת 1955, ראה מול עיניו אדם קטן מימדים, כמטר ושלושים וחמישה סנטימטרים גובהו, וכשלושים ושבעה קילוגרם משקלו. הוא סיפר לכתב האמריקאי כי במהלך חייו הארוכים היה נשוי כבר חמש פעמים, ומאחר ואשתו החמישית נפטרה בשיבה טובה, הוא עסוק בחיפושים אחר

בת זוג שתיאות להינשא לו. בשיחה עם הכומר המקומי נאמר לכתב כי צעיר נכדיו של פרירה נפטר בשנת 1941, והוא בן 85.

בניסיון לאמת את גילו המופלג והלא יאמן של חבייר פרירה, הזמין הכתב מספר היסטוריונים שיראינו את האינדיאני הקשיש. פרירה אמנם לא ידע קרא וכתוב, אולם הוא זכר בבהירות מאורעות שונים שחווה במהלך חייו. במיוחד הרשים את ההיסטוריונים הדיווח המפורט שנתן על המצור שערכו הספרדים בשנת 1815 על העיר הסמוכה קרטגנה (Cartagena), ועל הרעב הכבד ששרר באזור בתקופה שלאחר הקרבות. פרירה סיפר כי בהיותו בחור צעיר בן 16 גויס להגנת העיר, והשתתף בלחימה כנגד הצבא הספרדי. הכתב עדיין לא היה משוכנע לחלוטין, והוא החליט להטיס את חבייר פרירה לבדיקות רפואיות באחד המרכזים הרפואיים הגדולים בארצות הברית. בשנת 1956 עזב פרירה לראשונה את האזור בו התגורר כל חייו, וטס בחברת הכתב לארצות הברית. כאשר נחת המטוס לעצירת ביניים בנמל התעופה של מיאמי, הופתע פרירה מאוד למראה קהל ההמונים שבא לקבל את פניו, ובעיקר למראה עדר העיתונאים שצעקו לעברו שאלות שונות והבזיקו במצלמותיהם. כעבור מספר דקות הוא פנה אל המתורגמן שליווה אותו, וביקש שירחיק אותו מן "המשוגעים האלה".

פרירה המשיך בדרכו את המרכז הרפואי קורנל שבעיר ניו יורק, שם עבר שורה של בדיקות על ידי צוות של רופאים בכירים. הבדיקות העלו כי לחץ הדם שלו היה תקין לחלוטין, ועורקיו נקיים משומנים. הוא היה מסוגל לעמוד ללא קושי על רגל אחת, ללכת למרחק רב, ולעלות מספר גרמי מדרגות מבלי לאבד את נשימתו.

כאשר נשאל פרירה למה הוא מייחס את בריאותו הטובה ואת גילו המופלג, אמר כי הוא מייעץ לכולם ללעוס עלי קוקה, לקיים אורח חיים שליו ונטול דאגות, לשתות הרבה קפה, ולעשן מידי פעם סיגר טוב.

ביום 27 בספטמבר 1956, בתום סדרה ארוכה של בדיקות רפואיות, פרסמו הרופאים הודעה בה נאמר כי לא ניתן לקבוע את גילו המדויק של מר פררה, אולם הוא ככל הנראה בן יותר ממאה וחמישים שנה. הגילוי המרעיש העצים את ההתעניינות שסביבו, והיא לא דעכה גם כאשר הוא חזר לקולומביה בסוף אותה שנה. ביום 28 בדצמבר 1956 הנפיק דואר קולומביה לכבודו בול הנושא את דמותו. על הבול נרשמה פילוסופיית החיים של האיש הזקן: "אל תדאג, שתה הרבה קפה, ועשן סיגר טוב".

חבייר פרירה לא אהב את ההתרגשות שהתעוררה סביבו, והשתדל להתרחק מאור הזרקורים. הוא חזר אל החיים השלווים בכפר הקטן בו התגורר כל ימיו, ונפטר בשיבה טובה (וזאת בלשון המעטה) ביום 30 במרץ 1958.

האיש הזקן ביותר בברית המועצות

בשנות החמישים של המאה העשרים הכריזה ברית המועצות על שורה ארוכה של ניצחונות והישגים, חלקם אמיתיים, אבל רבים מהם דמיוניים.

בשנת 1954 "גילתה" ברית המועצות כי בשטחה גר האדם הזקן ביותר בהיסטוריה. תושב אזרבייג'אן, חבר בקולחוז חקלאי, הגיע לגיל המופלג של 148, ולרגל המאורע מיהרה ברית המועצות להתהדר בהישג, ולהנפיק ביום 27 באוגוסט 1956 בול מיוחד לכבודו של מוחמד, הקשיש המופלג.

בעל השמחה אולי לא זכר מה בדיוק גילו האמיתי, אבל הוא כן זכר ששמו בכלל לא מוחמד, אלא מחמוד. לא היה נעים לשלטונות ברית המועצות, והם הוציאו בול חדש, והפעם עם השם הנכון. מטעמי חיסכון לא מצאה הנהלת הדואר לנכון להפיץ את הבול המתוקן בתפוצה ארצית, והיא הסתפקה בהפצה מוגבלת של הבול במחוז מגוריו של מחמוד.

שפע של כתבות מרתקות מחכות לכם בבלוג של משה רימר. כתובתו:

<http://www.tapuz.co.il/blog/userblog.asp?foldername=poststamps>

המאמר פורסם גם בעיתון שובל מספר 79

חידון מספר 25

איזו מדינה?

איזו מדינה הנפיקה את הבול שלפניכם?

- א. דנמרק
- ב. מזרח גרמניה
- ג. מערב גרמניה
- ד. פולין

מי האיש?

מי האיש הנראה בבול?
באיזה תחום מדעי הוא בלט?
השלם את המשפט המיוחס לו: "ואף על פי כן"

זהה את האתר

איך נקראית קתדרלה זו?
באיזו עיר היא נמצאת?
מי האדריכל שתכנן אותה?

את הפתרונות יש לשלוח למערכת nosonchik@gmail.com עד ל-15 בינואר. הפותרים מתבקשים לציין את גילם. בין הילדים ובני הנוער שיפתרו נכונה את החידות יוגרל פרס בולאי מתנת איל"ת – אגודה ישראלית לבולאות תימאטית. התשובות לחידות ושם הזוכה יפורסמו בגליון הבא.

פתרונות חידון מספר 24

איזו מדינה?

הבול הונפק על ידי איי פארו – קבוצת איים הקרובה לאיסלנד, והמהווה ישות אוטונומית הקשורה לממלכת דנמרק.

מי האיש?

הבול מראה את כריסטופר קולומבוס, האיש שגילה את בטעות את אמריקה, בעוד שהוא התכוון להגיע להודו.

זהה את האתר

מוזיאון הלובר, הנראה בבול, הוא אחד האתרים החשובים ביותר בפאריס, בירת צרפת. המוזיאון מכיל הרבה יצירות אמנות יקרות ערך, והמפרוסמת שבהן היא המונה ליזה – ציורו של דה וינצ'י.

בהגרלה שנערכה בין הפותרים נכונה עלה בגורל שמה של אסנת בלאו בת ה-11. אסנת זכתה בפרס בולאי מתנת איל"ת – אגודה ישראלית לבולאות תימאטית.

[מכתבים למערכת:](#) ✉

לכל תגובה הצעה או שאלה, ניתן לפנות אלינו בכתובת:

nosonchik@gmail.com

